

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 14/2023
02.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Драгане Бољевић, др Илије Зиндовића и Марине Милановић, чланова већа, у парници из радног односа тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Миле Ромчевић адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство одбране, ВУ „Дедиње“ Београд, коју заступа Војно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради исплате, одлучујући о ревизијама странака изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4674/21 од 12.11.2021. године, у седници већа одржаној дана 02.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4674/21 од 12.11.2021. године, другог и четвртог става изреке.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4674/21 од 12.11.2021. године, првог става изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4674/21 од 12.11.2021. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3271/18 од 03.02.2021. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да на име разлике између исплаћене основне зараде и основне зараде у висини минималне зараде исплати тужиљи новчане износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да на име разлике између исплаћеног и припадајућег војног додатка од 20% на основну зараду у висини минималне зараде са припадајућим додацима исплати новчане износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да на износе из првог и другог става изреке ове пресуде уплати Републичком фонду пензијског и инвалидског осигурања - Филијала Београд припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да на износе из првог и другог става изреке уплати припадајуће доприносе за обавезно здравствено осигурање Републичком фонду за здравствено осигурање - Филијала

Београд. Ставом петим изреке, обавезана је тужена да на износе из првог и другог става изреке уплати припадајућу накнаду за незапослене Националној служби за запошљавање - Филијала Београд. Ставом шестим изреке, обавезана је тужена да на име накнаде трошкова парничног поступка исплати тужиљи износ од 93.540,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4674/21 од 12.11.2021. године. ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 3271/18 од 03.02.2021. године у ставу првом и делу трећег, четвртог и петог става изреке којим је обавезана тужена да изврши уплату наведених доприноса на износе из става првог изреке пресуде. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 3271/18 од 03.02.2021. године у другом ставу изреке тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужиља тражила да се обавеже тужена на исплату разлике између исплаћеног и припадајућег војног додатка од 20% на основну зараду у висини минималне зараде, у новчаним износима наведеним у том ставу изреке са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума до исплате, као и у деловима трећег, четвртог и петог става изреке којим је тужиља тражила да се тужена обавеже да за тужиљу изврши уплату наведених доприноса на износе из става другог изреке. Ставом трећим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђено решење о трошковима поступка садржано у шестом ставу изреке пресуде Првог основног суда у Београду П1 3271/18 од 03.02.2021. године, за износ од 63.607,20 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом четвртим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у шестом ставу изреке пресуде Првог основног суда у Београду П1 3271/18 од 03.02.2021. године тако што је одбијен захтев тужиље за накнаду трошкова парничног поступка преко износа од 63.607,20 динара до износа од 93.540,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом петим изреке, обавезана је тужиља да накнади туженој трошкове другостепеног поступка у износу од 3.840,00 динара.

Правноснажну пресуду донету у другом степену обе странке су благовремено побијале ревизијама изјављеним на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 404. ЗПП, и то тужиља одлуку из другог и четвртог става изреке због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, а тужена одлуку из првог и трећег става изреке због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужиља је дала одговор на ревизију тужене и предложила да се иста одбије као неоснована.

Одлучујући о изјављеним ревизијама у складу са члановима 403. став 2. тачка 2, 404. и 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да тужиљина ревизија није основана, и да посебна ревизија тужене није дозвољена.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Тужиљиним ревизијом се посебно не указује на друге битне повреде одредаба парничног поступка због којих се овај правни лек може изјавити у смислу члана 407. став 1. тачке 2. и 3. наведеног закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у радном односу на одређено време у периоду од 02.01.2015. године до 31.12.2019. године, на пословима раднице за ... у погону ВМА Београд - Сервис за ... . Решењима тужене доношеним у означеном временском периоду, применом бодовног система одређене су тужилина основна плата, додатак за пензијски стаж и накнада дела трошкова исхране и регреса за годишњи одмор, као и додатак у висини од 15%. У спорном периоду тужили је исплаћивана плата у нижем износу од минималне зараде, а висина ове разлике утврђена је вештачењем.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је, применом одредби материјалног права цитираних у образложењу његове пресуде, усвојио тужбени захтев у целости. По становишту тог суда, тужила има право на минималну зараду као и сви други запослени у Републици Србији, без обзира на то ко им је послодавац, јер је реч о социјалној категорији предвиђеној законом ради заштите егзистенције запослених, као и право на разлику између исплаћеног војног додатка од 15% и припадајућег војног додатка од 25%, у складу са чланом 19. став 2. Правилника о расподели добити и зарада цивилних лица у Војној установи „Дедиње“.

Другостепени суд је одбио жалбу тужене и потврдио првостепену пресуду у делу којим је одлучено о тужилином новчаном потраживању разлике између исплаћене плате и минималне зараде, прихватајући разлоге нижестепеног суда за одлуку о тужбеном захтеву наведене у образложењу ожалбене пресуде. У преосталом делу, за исплату разлике у војном додатку, тај суд је усвојио жалбу тужене и преиначио првостепену пресуду тако што је одбио тај тужбени захтев. По становишту другостепеног суда, заснованом на одредби члана 194. и члана 195. Закона о Војсци Србије као и одредби члана 9а Уредбе о трансформацији војних установа које обављају производну и услужну делатност по принципу стицања и расподеле добити и о правима и обавезама цивилних лица на служби у Војсци Србије запослених у тим установама („Службени гласник Републике Србије“ број 58/07 ... 10/13) тужили не припада право на тражену разлику војног додатка јер није завршена трансформација Војне установе „Дедиње“.

Изложено правно становиште другостепеног суда на којем је заснована одлука о делимичном преиначењу првостепене пресуде прихвата и ревизијски суд.

Законом о Војсци Србије прописано је да цивилна лица на служби у Војсци Србије, даном њеног ступања на снагу, постају војни службеници или војни намештеници по поступку предвиђеном прописом који донесе министар одбране у року од 30 дана од ступања на снагу тог закона (члан 194. став 1. и 2). Када је реч о цивилним лицима запосленим у војним установама које обављају производну и услужну делатност, односно послују по принципу стицања и расподеле добити, наведеним законом је предвиђено да ће Влада уредити услове, начин и поступак трансформације тих установа, као и права и обавезе у њима запослених цивилних лица, с тим што ће до ступања на снагу тог прописа она задржати права и обавезе из радног односа према Закону о Војсци Југославије (члан 195. став 1. и 2).

Влада Републике Србије је донела Уредбу о трансформацији војних установа које обављају производну и услужну делатност по принципу стицања и расподеле добити и о правима и обавезама цивилних лица у служби у Војсци Србије запосленим у тим установама. Одредбом члана 9а наведене Уредбе прописано је да цивилна лица

запослена у тим војним установама, до завршетка њихове трансформације, остварују права и обавезе из радног односа у складу са Законом о Војсци Србије, а права на исплату плате, накнада и других примања, као и стамбено обезбеђење у складу са прописима којима се уређују пословање тих установа.

У утуженом периоду још увек није била завршена трансформација Војне установе „Дедиње“, па се зато на плате, накнаде и друга примања запослених у тој установи, сагласно члану 9а означене Уредбе, примењује Правилник о расподели добити и зарада цивилних лица у војној установи „Дедиње“ од 10.04.2006. године. Према члану 19. став 1. тог Правилника, цивилном лицу у установи припада војни додатак због посебних услова рада под којим врши службу у Војсци у висини од 15% од основне плате. С`обзиром да трансформација Војне установе „Дедиње“ није окончана, тужиља још увек није стекла статус војног службеника или војног намештеника да би се на њу могао применити Правилник о платама и другим новчаним примањима професионалних припадника Војске Србије („Службени гласник Републике Србије“ број 28/11 и 10/17) којим је предвиђен војни додатак од 20% (члан 24. став 2).

Из наведених разлога, нису основани наводи тужиљине ревизије о погрешној примени материјалног права, нарочито наводи да је о њеном захтеву за исплату разлике на име војног додатка требало одлучити на основу члана 19. став 2. Правилника о расподели добити и зарада цивилних лица у војној установи „Дедиње“ од 10.04.2006. године. Тим чланом је предвиђено да се у случају промене одредаба Закона о Војсци које регулишу исплату војног додатка цивилним лицима на служби у Војсци Србије и Црне Горе, та промена директно примењује у установи без посебне измене Правилника. Правилник о платама и другим новчаним примањима професионалних припадника Војске Србије примењује се на професионалне припаднике Војске који имају статус војног службеника или војног намештеника. Тај општи акт не може се применити на запослене у војним установама које се налазе у поступку трансформације, у складу са означеном Уредбом Владе Републике Србије, јер запослени у тим установама још увек немају статус војног службеника или војног намештеника.

Следствено изложеном, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

По оцени Врховног касационог суда, у погледу правноснажне одлуке тужиљиним захтеву за исплату разлике до минималне зараде, не постоје разлози због којих би требало дозволити одлучивање о посебној ревизији тужене, у смислу члана 404. ЗПП.

Право на плату за обављени рад је Уставом зајемчено право предвиђено чланом 60. став 4. Устава Републике Србије. То је и најважније имовинско право запосленог, због чега у потпуности претеже приватноправни елемент над јавноправним елементом у радном односу у ком је држава послодавац. Због тога, оно ужива директну судску правну заштиту, чије испуњење не подлеже никаквим законским ограничењима. Минимална зарада представља законски минимум и има за циљ да се обезбеди заштита запосленог ради задовољавања његових егзистенционих и социјалних потреба. Република Србија је ратификовала Конвенцију Међународне организације рада број 131. о утврђивању минималних надница, којом је прописано да минималне наднице

имају законску снагу и да се не могу смањивати. Сходно томе, смисао и циљ одредбе члана 111. Закона о раду, произилази из интереса запосленог чија зарада не може бити нижа од минималне зараде.

О директној судској заштити права запосленог на плату за обављени рад као Уставом зајемченог права и најважнијег имовинског права и у ситуацији кад постоји радни однос запосленог са државом, изјашњавао се и Уставни суд (одлука Уж 7156/2014 од 11.12.2014. године). Исти суд се изјашњавао и о праву запосленог на минималну зараду, као законски минимум који има за циљ да обезбеди задовољење његових егзистенцијалних потреба, како са становишта ратификоване Конвенције Међународне организације рада број 131. тако и са становишта одредбе члана 111. Закона о раду (одлука Уж 8873/2014 од 29.09.2016. године). У том контексту, нема одступања побијане другостепене пресуде у делу којим је одбијена жалба тужене ни од одлука ревизијског суда донетих у истим чињенично-правним споровима, због чега не постоји потреба да се о посебној ревизији тужене одлучује ради уједначавања судске праксе или ради новог тумачења права.

У споровима о новчаним потраживањима из радног односа о дозвољености ревизије одлучује се као у другим имовинско-правним споровима, према вредности предмета спора побијаног дела, у смислу члана 403. став 3. ЗПП. Вредност предмета спора дела другостепене пресуде који се побија ревизијом тужене износи 342.639,76 динара и очигледно је нижи од динарске противвредности од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, меродавног за дозвољеност ревизије у смислу наведене одредбе.

Због тога је, на основу члана 404. ЗПП одлучено као у другом, а на основу члана 413. истог закона као у трећем ставу изреке.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић